

PABLO NERUDA

PABLO NERUDA, ið herfyri doyði 68 ára gamal á sjúkhusi í Santiago, var ein av størstu yrkjarum í Latinameriku — og hansara avreksverk var merkt av teirri samtíð, hann livdi í.

Upprunaliga navn hansara var Neftalí Ricardo Reyes Basualto. Uppvøkstur'n hevði hann í litlum býi í Suðurhile, pápi hansara var forari av jarnbreytarfari.

Tað var sum 21 ára gamal at Neruda rættuliga breyt seg íggjognum sum yrkjari, í 1924. Tá var hann komin til hovudsstaðin Santiago, tað var yrkingarsavnið Tjúgu kærleiksyrringar og sangurin hjá tí vónbrotna (Veinte poemas amor y una canción desesperada). —

Í 1927 gjordist Neruda chil-

enskur konsul í Rangoon í Burma. Haðani ferðadist hann í Indíu og skrivaði eitt av hovudsverkem sínum, sum kom út í 1933 í Madrid.

Í Madrid kom Neruda at støðast síðani, har kom hann at siggia borgarastríðið. Í 1971 sigur hann í viðtali við franskt blað: »Tað var í Spaníu, undir borgarakrignum, at eg fór at verða kommunistur...«

Árini síðani komu verk hans ara at verða meira merkt av politisku vitisku hansara. Tí tíðir vóru yrkingarnar beinleiðis agtatoriskar, t.d. í heiðurs-songi sínum til Stálin og Reyða herin.

Neruda kom av politisku áskoðan síni at verða nógv í utlegd, í Europu, í Ameríku.

Men tá nýgjar krefur komu til stjórnarvøln í Chile í tryðsunum, gjordist hann ambassadurur fyri land sitt í París. Her støðaðist hann til hann í 1972 flutti heim aftur.

Neruda var vinmaður Allende, sála. Og hann var honum ein stórir stuðul. Hann mælti fólkinum til at halda saman, hvussu stóran týgning tað vilði fáa at fyribyrja borgarastríð.

Deyði hansara, fáar dagar eftir at Allende doyði eftir blóðugt militærkupp, gjordi enda á øllum hesum ætlanum. Við tí huga, sum hann kom at vera so nógv merktur av í 1930 í Spaníu, verða tað í kalandi tíð um gjordir samanburðir.

BERT SEYTJAN

Johnsigurd Johannesen-týddi eftir Evu Steen

6. PARTUR

— Ja, svaraði Bob, meðan eitt smil ferðadist yvir enn. Eg loyvið mær at gera eitt avrit av tekning tygara í handritinum, eg lænti frá tygum herfyri. Tað er systir mín, sum hevur gjørt prýðilutin — hevur gjørt hann eftir teknngini. Tygum vita, hon er í gullsmíðkeru.

Winter nikkaði. — Hetta er nú ein vøkur blóma, helt Bob fram. Ja, ikki so at skilja, eg havi nú ikki stórvægis áhuga fyri blómum. Men tað er kortini ein frálík søgn, tygum skriva í bók tygara, eg hugsi um søgnina, sum snýr seg um nevndu blómu og hvussu hon varð navngivin.

Manja borðreiddi við te, meðan Winter roykti eina sigar. Meðan hann roykti, hugsaði hann gjølla um tey bæði ung-fólkin.

— Eg havi nakað at siga tykkum, segði hann umsiðir.

— Tað er av miklum týdningi.

Tey bæði litu bilsin at hennum.

— Hvat er tað, tú hevur at siga okkum, pápi, spurdi Manja.

Tað gekk ein løva, áður enn hann byrjaði frásøgn sína.

— Jú, . . . tað er um mannin, sum hevur verið eftir tær í kvöld.

— Hvønn mann tala tygum um, spurdi Bob.

— Nei, tað var bert ein býtingur, sum var í hølunum á mær á heimleiðini, segði Manja.

— Líkt er til, at talan í hesum sambandi er um álvarsligari viðurskipti, enn hildið verður, segði Winter síðani. Tað er tann spurningin, eg far, at tala við tykkum um, helt hann fram. Hann suffaði tunglga.

— Tað eru liðin fyra ár, byrjaði hann, ja, tí minnst tað neyvan. Tí vóru børn tá. Nei, tí minnst neyvan til málið.

— Hvát er tað fyri mál, tú talar um, spurdi Manja.

Lektorin legði sigarin í osku ílatið.

— Eg var í summarfri og búið hjá kunningi. Eg var

just byrjaður at skriva Fókina,

og nýti í hesum sambandi høvi til at gera hópín av fyrbils-tekningum av okjum har um leiðir. Meðan eg ein dagin soleiðis sat og tekneði, hoyrdi eg neyðarróp úr skógini har nærindis . . .

Eygu hansara gjordust dökk á at líta, so helt hann fram:

— Eg sprakk á fætur og helt leiðina inn í skógina. Tað var av sonnum ræðuleikakent.

Onnur hondin ferðaðist á pannuni.

Gen'an var blaðung. Maðurin, sum hevði í umbúna at neyðaka hana, var umleið 30 ára gamalur. Hann sýndi slikan atburð, at hesin var at sam-mja við atburði hjá dyri. Eg leyp á hann, slerdi hann við staði, minum og hann varð uttan vit.

Manja og Bob sótu ræðslu-sligin og lýddu á.

— Tað eydnadist mær at fáa tí vegna hjálp, legði Winter afturat. — Sjúka- og lögreglubíbur komu á staðið nærum beinanvegin. Tann neyðars gentan var lögð á sjúkahús og maðurin handtikin.

— Pápi, rópti Manja. Er tað sami maðurin, sum eg talaði við fyrr í kvöld. Maðurin, sum var í hølunum á mær???

Winter nikkaði spakulga.

— Ja, svaraði hann síðan. Álvarsamur. Navn hansara er Magne Akre. Eg var vitni móti honum, tá málið víjaði rættarhólið. Hann segði, meðan rætturin fór fram, at hann bær hatur til mín, samstundis sum hann svor, at eg skuldi fáa hevd. Akre varð dæmdur fyri tær neyðtókuroyndir. Onnur royndin, sum var hin seinna, var framd í nevndu skóg. Gentan kallaðist Rebekka Lund og var seytjan ára gomul. Hin royndin var framd móti gentu, hvørs heimstaður var Mon. Navn hennara var Betty. Hon var somuleiðis. . . seytjan ár! Winter steðgaði frásøgn sínari eina løtu.

— Hann varð gjølla kannaður, Akre. Eg havi aldri kunnað skilt, hvi hann kom ikki undir leknahond ella varð beindur á eitt heim fyri sinnissjúk, tí leknarnir søgdu, at hann var sálarsjúkur.

Kortini. — Rætturin dæmdi hann fyra ára fongsul-revsing.

— Tað er ræðuligt, pápi.

Bob var vorðin bliknaður og royndi bert at hava eftirlit við ógvusligu kenslum sínum.

— Var hasin maðurin í hølum á Manju í kvöld, spurdi hann. Er tað vist, tað er sami maðurin, harra Winter?

— Ja, pura vist. Tá hann var vorðin fongslaður, fekk eg brev frá honum. Brevið varð fingið út úr fongslinum á onkran lög-nen hátt. Innihaldið var ikki tespiligt. Bert heitanir. Bida bara, skrivaði hann. Tá eg komi út úr hesum fongsli skal eg

jakstra teg, og tað skal eydnast mær at fáa hendur á teg!

Manja og Bob sótu í sofuni. Hildu hvønn annan í hondina. Ræðslusligin.

— Tað er tí, eg sigi tykkum frá hesum, helt Winter fram. Vist kann eg fara til lögregluna í morgin sum ein annan dag og boða henni frá øllum hesum, men lögreglan kann neyvan gera stórvægis. Akre hevur jú fingið revsing sína, og nú vil hann hevna seg. Tað er just hetta, sum skundar undir tað, eg segði tykkum í áðni.

Winter leit avgjördur at døtt ír sín.

— Manja, segði hann síðan. Við øðrum orðum, í framtíðni fær tú ikki loyvi til at ferðast einsamall. Tú kemur at verða í fylgi við vinkonum tínum, bæði til og frá skúla. Somuleiðis is má tú altíð vera í hóslagi við onnur, um tú fer út um kvöldarnar. Er tú einsamall við hús, verður tú at fáa trygd fyri, hvor bankar á dyrnar uttanfyri, áður enn tú letur upp!

Síðan snúði hann ser móti Bob.

— Og síðan er tað tú, Bob. Somuleiðis kemur á tær í framtíðni at álleggja skylda, nevniliga at verja Manju. So væl hetta er gjorligt. Tú má ikki lata hana vera einsamalla — heldur ikki á heimleiðini frá Hit House.

— Tygum kunnu kenna tygum tryggan, segði Bob. Eg skal verja döttir tygara.

— Eg vóni, tí skilja viðurskiptini, helt Winter fram. Hvor veit, kanska fer onki at henda kortini.

Kanska telir Magne Akre øllum teirra, ið bert hotta, og so kortini onki fremja. . .

(Framhald)